

عنوان مقاله:

گسست اصلانی از سینمای مستند بررسی موردی جام حسنلو و داستان کسی که میپرد

محل انتشار:

شانزدهمین کنفرانس بین المللی زبان، ادبیات، فرهنگ و تاریخ (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 13

نویسندگان:

نیر طهوری - استادیار دانشگاه آزاد اسلامی (علوم و تحقیقات)

امیر بوالی - دانشجوی دکتری پژوهش هنر، دانشگاه آزاد اسلامی (علوم و تحقیقات)

خلاصه مقاله:

سینمای مستند کوشش‌بست برای ثبت و بازنمایی امر واقع. سینمای محمدرضا اصلانی، اگر بخواهیم آن را در یکی از دو دسته پداستانی یا مستند جای دهیم، حیطه ای لغزنده است که گویی نه در این می‌گنجد و نه در آن. راهکار راحت، دست یازیدن به قسم‌سوم و گنجاندن آن در سینمای تجربی ست. در حالی که اصلانی هرگز نخواست در حوزه ی فرم طبع آزمایی کند و صرفاً کاوشگر شکل باشد. آتش سبز ۱۳۸۶ نوع خاصی از سینمای داستانی ست و چیغ ۱۳۷۵ (موردی ویژه در سینمای مستند. نکته آن جاستکه این خاص بودن دقیقاً چیست و از کجا نشأت می گیرد. سینما از جهان غرب می آید و فیلم سازان ما، عمدتاً و عموماً، نه تنها ابزارو تکنیک، که گرامر زبانی و جهان بینی خود را از همان عالم به عاریت می گیرند. اصلانی اما چیغ را از آیه نور؛ ترجیع بند هاتقاصفهای و اسطوره های هورامان وام میگیرد. چنان که آتش سبز اشارت‌بست به آیهی ۸۰ از سوره یس: الذی جعل لکم من الشجرالاکضر نارا فاذا انتم منه توقدون. او از سرچشمه های متفاوتی نوشیده و این تفاوت تنها در محتوای اثرش ظاهر نشده، بلکه به جهان‌فرم نیز بسط یافته است. برای یافتن پاسخی بایسته، بررسی موردی فیلم جام حسنلو و داستان کسی که می پرسد ۱۳۴۶ به‌عنوان نخستین اثر فیلم ساز، از آن رو حائز اهمیت است که اصلانی در نخستین گام، راه خود را یافته بود و سینمای او در سال هایآتی، به نوعی تکرار؛ بسط و ارتقای همان تجربه ی نخستین قلمداد می شود. جام حسنلو و داستان کسی که می پرسد را میتوان نشانه ای از انسان ایرانی در جهان امروز دانست. انسانی که انگاره های پیشاز اسلام و پس از اسلام در او نهادینه شده و اینک با جهان غرب در تماس و تعامل است و سه ضلع این حیات او را از انسان درجغرافیای تاریخی دیگر متمایز می سازد. اصلانی از منظر همین تمایز به امر واقع می نگرد و در گزینش آن و نحوه ی بیانش بهراهی متفاوت می رود که عمیقاً این جایبست. همین هویت ایرانی دریچه ای ست به دریافت فرم؛ تفاوت آن با تعاریف متداول مستندو معنایی این جهان را منعکس می سازد. روش پژوهش: این نوشتار به روش توصیفی- تحلیلی صورت پذیرفته است: گردآوری منابع کتابخانه ای؛ مشاهده ی فیلم اصلانی وتحلیل خواننده ها و دیده ها.

کلمات کلیدی:

فیلم مستند؛ ساختار کونترپوان؛ هنر سنتی؛ جام حسنلو؛ تذکره الاولیا.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1770951>

